

Työterveyshuoltopalvelujen yhteiskilpailutus

KH 22.08.2022 § 287

Työnantajan on järjestettävä lakisääteinen ennaltaehkäisevä työterveyshuolto henkilöstölleen (Kela 1 korvattavuus, Työterveyshuoltolaki 2001/1383). Sairaanhoidopalvelujen järjestäminen henkilöstölle on työnantajalle vapaaehtoista (Kela 2 korvattavuus). Joensuun kaupungin henkilöstön työterveyshuoltopalveluihin on kuulunut lakisääteinen ennaltaehkäisevä työterveyshuolto ja työterveyspainotteinen sairaanhoito.

Kaupunki on ostanut inhouse-periaatteella henkilöstönsä työterveyshuoltopalvelut Siun työterveys Oy:ltä. Siun työterveyden omistaa Siun sote – Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä. Siun työterveys on voinut tuottaa Pohjois-Karjalan kuntien omille henkilöstöille työterveyshuollon palvelut inhouse-periaatteella, koska Pohjois-Karjalan kunnat omistavat kuntayhtymän, joka omistaa Siun työterveyden 100 %:sti, ja kunnilla on yhteisesti valittuja edustajia yhtiön hallituksessa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen käynnistyessä 1.1.2023 kuntayhtymä lakkautuu, jolloin kuntien välillinen omistajuus Siun työterveyteen päättyy ja inhouse-asema (sidosyksikköasema) ei toteudu. Joensuun kaupungilla on luonnollisesti yhä 1.1.2023 lukien lakisääteinen velvollisuus järjestää työterveyshuolto henkilöstölleen.

Pohjois-Karjalan kunnat ovat omistajaohjausneuvotteluissa 27.4.2022 linjanneet omistajien tahtotilana, että Siun soten on kiirehdittävä syksyn 2021 omistajaohjauksessa annetun ohjeistuksen mukaisesti kuntayhtymän omaisuuden myymistä siten, että omaisuuden realisoimiseen liittyvät prosessit on saatu asianmukaisesti loppuun saatettua ennen kuntayhtymän purkautumista ja hyvinvointialueen alkamista. Omistajaohjausneuvotteluissa on nimetty kuntayhtymän omaisuuden realisointiin liittyvänä järjestelynä Siun työterveys Oy:n osakekannan myynti. Kuntayhtymän hallitus päätti 20.6.2022 § 149 tehdä myyntitoimeksiannon BDO Oy:n kanssa. BDO tuottaa Siun sotelle asiantuntijapalveluita Siun työterveys Oy:n osakkeiden ja palveluiden kilpailuttamisprosessissa.

Siun työterveys Oy:n myynti tarkoittaa työterveyshuoltopalvelujen kilpailuttamista ja osakkeiden myyntiä hankintamenettelyssä. Kilpailutus toteutetaan yhteiskilpailutuksena. Kilpailutuksen kokonaisuuteen sisältyy Siun työterveyden nykyisille asiakkaille tuottamat työterveyshuoltopalvelut sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat työterveyspalvelut alueen yrittäjille ja työnantajille.

Osana kilpailutusprosessin valmistelua Siun työterveyden nykyisten työnantaja-asiakkaiden edustajista (Siun sotesta ja kunnista) koostuva valmisteluryhmä on yhteistyössä laatinut laatukriteerit työterveyshuoltopalvelujen kilpailutukseen. Joensuun kaupungin edustajina laatukriteerien valmistelussa ovat olleet henkilöstö- ja yhteysjohtaja sekä työhyvinvointipäällikkö. Yhteisessä laatukriteeristöissä työterveyshuoltopalvelujen ydintä ovat vahvat lakisääteiset ennaltaehkäisevät työterveyshuollon palvelut, joita täydennetään työterveyspainotteisilla sairaanhoidopalveluilla. Työnantaja-asiakas voi tarkentaa palvelujen laajuutta: tarkennukset sovitaan palveluntuottajan kanssa työnantajan määrittelemällä laajuudella.

Työterveyshuollon laatukriteereissä otetaan kantaa muun muassa vaadittuihin työkykyä ja terveyttä edistäviin palveluihin ja käytäntöihin, työterveysyhteistyön muotoihin ja rakenteisiin palveluntuottajan ja työnantaja-asiakkaan välillä sekä raportointiin. Vapaaehtoisten sairaanhoidopalvelujen osalta korostetaan hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisia työterveyspainotteisia yleislääkäritasoisia sairaanhoidopalveluja. Laatukriteereissä otetaan myös kantaa työterveyshuollon palvelujen saavutettavuuteen (vastaanotolle pääsy arkipäivissä) sekä kilpailutettavan kokonaisuuden palveluverkkoon. Laatukriteerit eivät välttämättä

edellytä palveluverkkoa Siun työterveyden palveluverkon nykyisellä laajuudella, tältäkin osin laatukriteerit voivat vielä tarkentua kuntakierroksen jälkeen. Laatukriteereissä työntekijällä olisi myös mahdollisuus varata vastaanottoaika mistä tahansa palveluntuottajan toimipisteestä sairaanhoidollisten palvelujen (Kela 2) osalta. Lisäksi sähköiset palvelut, kuten etävastaanottotoiminta ja chat-palvelut, tukevat oikea-aikaista työterveyspalvelujen saavutettavuutta. Puhelimitse tai chat-palvelussa tehty hoidon tarpeen arviointi on edellytys sairaanhoidon vastaanoton ajanvaraukseen.

Laatukriteereissä edellytetään, että laatukriteerien realisoituminen palveluntuottajan toiminnassa ja työterveysyhteistyössä tapahtuu viimeistään 12 kuukauden kuluessa sopimuksen mukaisen toiminnan aloituksesta. Yhteiskilpailutukseen osallistuvat palveluntuottajat vastaavat joko täyttävänsä laatukriteerit tai ei. Osasta kriteereistä vaaditaan liite, esim. prosessikuvaus. Palveluntuottajan valinta yhteiskilpailutuksessa tapahtuu kaikki kriteerit täyttävien palveluntuottajien välillä osakkeista tarjotun ostohinnan perusteella.

Kuntien tulee tehdä päätökset yhteiskilpailutukseen osallistumisistaan 30.8.2022 mennessä. Työterveyshuoltopalvelujen suoraosto ilman kilpailutusta ei ole mahdollista. Työterveyshuollon kustannukset vuosina 2019 - 2021 olivat noin 625 000 – 760 000 vuodessa, jolloin hankinta-arvo ylittäisi kansallisen kynnysarvon. Yhteiskilpailutukseen osallistumisen etuna on tässä muutosvaiheessa hyödynnettävä Siun työterveyden nykyisten työnantaja-asiakkaiden yhteisesti muodostama näkemys vaikuttavista henkilöstön työkykyä ja työterveyttä edistävästä työterveyspalveluista. Vaihtoehtona yhteiskilpailutukseen osallistumiselle on, että kaupunki kilpailuttaa työterveyshuollon palvelut itsenäisesti, mikä olisi aikataulullisestikin erittäin haasteellinen vaihtoehto ja täten käytännössä poissuljettu vaihtoehto.

Tässä yleisellä tasolla selostetut työterveyshuollon laatukriteerit on valmisteltu edellä kerrotusti työterveyshuollon valmisteluryhmässä yhteiskilpailutusta varten. Laatukriteereihin voi tulla muutoksia BDO:n elokuun lopulla tekemän markkinavuoropuhelun jälkeen. Mahdolliset muutokset markkinavuoropuhelun jälkeen ovat todennäköisesti vähäisiä ja/tai luonteeltaan kilpailutuksen laatukriteerejä selventäviä tarkennuksia. Lisäksi toteutetaan elokuun lopulla kuntien lausuntokierros laatukriteereistä. Hankintailmoitus on suunniteltu julkistettavan 31.8.2022. Kilpailutuksen jälkeinen päätöksentekomenettely tarkentuu myöhemmin samoin kuin yksityiskohtaisemmat palvelusopimukset yhteiskilpailutuksessa valitun palveluntuottajan kanssa laaditaan myöhemmin organisaatiokohtaisesti.

Työterveyshuoltopalvelut ja niiden hankinta on luonteeltaan asia, joka on käsiteltävä yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa. Valmisteluajataulusta johtuen tässä kerrottua hankintamenettelyä ei ole käsitelty kaupungin yhteistyötoimikunnassa, mutta se on käyty läpi pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen kanssa tapaamisessa 17.8.2022.

Valmistelija: henkilöstö- ja yhteysjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää,

1. että Joensuun kaupunki osallistuu työterveyshuoltopalvelujen yhteiskilpailutukseen oman henkilöstönsä työterveyshuoltopalvelujen osalta ja
2. valtuuttaa Siun soten julkaisemaan yhteiskilpailutusta koskevan hankintailmoituksen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Henkilöstö- ja yhteysjohtaja Sari Lempiäinen ja talousjohtaja Satu Huikuri olivat kokouksessa asiantuntijoina asian käsittelyn aikana.

Siun sote on tiedottanut 15.11.2022 kunnille työterveyshuollon yhteiskilpailutuksen etenemisestä. Prosessi ei ole edennyt odotetun mukaisesti ja päättyy tuloksettomana.

Koska Siun Työterveys Oy:n inhouse-asema (sidosyksikköasema) ei enää 1.1.2023 alkaen toteudu, tulee kaupungin kilpailuttaa henkilöstönsä työterveyshuoltopalvelut mahdollisimman pian.

Jotta Joensuulla olisi mahdollisuus hankkia lakisääteiset työterveyshuoltopalvelunsa Siun Työterveys Oy:ltä, kaupungin tulisi ostaa yhtiön osakkeita säilyttääkseen sidosyksikköaseman suhteessa yhtiöön.

Valmistelija: vs. henkilöstö- ja yhteysjohtaja, talousjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

merkitä tiedoksi työterveyshuoltopalvelujen yhteiskilpailutuksen tilanteen ja antaa suostumuksen kaupungin oman työterveyshuoltopalvelujen kilpailutuksen valmistelun käynnistämiseen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Timo Elo (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallituksen varapuheenjohtaja), Eila Heinonen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallituksen jäsen) ja Matti Ketonen (Siun soten hallituksen jäsen) eivät esteellisinä osallistuneet asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Varajäsen Jenni Mainonen osallistui kokoukseen Eila Heinosen sijaan tämän pykälän käsittelyn ajan.

Kaupunginlakimies Mikko Kärkkäinen ja talousjohtaja, vs. henkilöstö- ja yhteysjohtaja Satu Huikuri olivat kokouksessa asiantuntijoina asian käsittelyn ajan.